

STICHTING

ACTIE GIGA JOULE

Correspondentieadres:

Langshout 27
3991 PH Houten

www.ActieGJ.nl

Mail: Info@ActieGJ.nl

Fax: 085 - 878 2988

KvK: 30206440

Bank: 1118.85.019

Ministerie van Economische Zaken
T.a.v. Lineke den Ouden, ALP 562
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Houten, 25 januari 2010
Onze Ref. : 100418/RL
Uw Ref. : -
Betreft : Warmteregeling & Warmtebesluit (Maximum Prijs)

Geachte mevrouw Den Ouden,

Eind vorig jaar ontvingen wij uw verzoek om onze zienswijze in te dienen met betrekking tot de ontwerp warmteregeling en het ontwerp warmtebesluit. Onze gedetailleerde reactie treft u aan in de bijlagen bij deze brief. Samenvattend komen we tot de conclusie dat in de door u voorgestelde regelgeving de door u zelf genoemde uitgangspunten niet, of juist tot in extreme zijn doorgevoerd, waardoor van een **zuivere** toepassing van het **Niet-Meer-Dan-Anders**-principe beslist geen sprake meer is. Om de regelgeving eenvoudig en transparant te houden en toch aan het NMDA-principe te voldoen, stellen we voor de maximumprijs als volgt op te bouwen:

- **Vaste kosten:**

- 1) Vaste kosten voor levering, transport en aansluiting van gas:
Conform ontwerp regelgeving (met enige voorzichtigheid bij "middeling" van tarieven).
- 2) Vermeden gebruikskosten:
  - Kapitaallasten CV-ketel (gas-situatie) wegstrepen tegen kapitaallasten afleverset, **hogere** eenmalige **aansluitbijdrage** en "verplicht" elektrisch koken (warmte-situatie).
  - Resteren alleen nog de onderhoudskosten van de CV-ketel, waarbij echter niet zonder meer het duurste all-inclusive contract als referentie mag dienen.

- **Variabele kosten:**

- Uitgaan van het rendement voor ruimteverwarming met een HR-ketel, waarbij aspecten als leidingverliezen in de gas-situatie weggestreept kunnen worden tegen vergelijkbare verliezen in de warmte-situatie.
- Het iets lagere rendement voor warmtapwater (gassituatie) wegstrepen tegen rendements- en stilstandsverliezen van de afleverset (warmte-situatie).
- Voor zover het voorgaande misschien iets in het voordeel van de warmteklant uit pakt, compenseert dat het per saldo hogere elektriciteitsverbruik van diezelfde warmteklant ("verplicht" elektrisch koken in de warmte-situatie, minus het elektra verbruik van m.n. de pomp van de CV-ketel en kook-gas in de gas-situatie).
- Met de huidige stand van de techniek, mag wat ons betreft voor de eenvoud het rendement voor de komende jaren op (minimaal) 100% op onderwaarde ofwel 90% op bovenwaarde gesteld worden.

- Om de zaken nog eenvoudiger te maken, stellen we voor om het variabele deel van de maximumprijs niet in euro's, maar daadwerkelijk in (31,596) m3 gas per GJ vast te stellen. Elke leverancier kan die factor dan simpelweg vermenigvuldigen met de gasprijs* die ze aan haar eigen klanten in rekening brengt. Hierdoor kan de maximumprijs uitgedrukt in euro's ook mee variëren met de 2x per jaar wijzigende gasprijs voor consumenten. (* Voor leveranciers die zelf geen gas leveren, zal nog wel een referentieprijs vastgesteld moeten worden).
- Restpunten
Punten die nog niet in het bovenstaande zijn verwerkt, maar ons inziens nog wel een goede plek moeten krijgen in de definitieve uitwerking, zijn met name:
  - Warmtewoningen met separate levering van warm tapwater aan warmtewoningen;
  - Warmtewoningen met "kleine" gasaansluiting voor koken;
  - Component vaste kosten van de maximumprijs i.r.t. huurders;
  - Aansluiting van de onderhoudige ontwerp regelgeving (EZ) op het rekenmodel voor het EnergieLabel (min. VROM)

Wij vertrouwen erop een voorstel te hebben gedaan dat daadwerkelijk recht doet aan het primaire doel van de warmtewet, namelijk **bescherming** van de **gebonden afnemer** van warmte, maar dat tevens voldoet aan het uitgangspunt van **eenvoud** en **transparantie**.

Met vriendelijke groeten,
Stichting Actie Giga Joule

Namens het bestuur
drs. R. Louwerse MBA, voorzitter

Bijlage: Reactie aGJ op ontwerp Warmtebesluit en -regeling

Hieronder volgt achtereenvolgens onze reactie zowel het warmtebesluit als de warmte-regeling (zoveel mogelijk langs de lijn van m.n de nota van toelichting, d.w.z. de paragrafen en artikelen). Eerst wordt echter ingegaan op de toelichting bij het consultatieverzoek.

➤ Inleiding

In de inleiding bij het consultatieverzoek worden enkele uitgangspunten genoemd die zijn gehanteerd bij de uitwerking van de maximumprijs. Deze uitgangspunten kunnen we op hoofdlijnen wel onderschrijven, echter in de ontwerp regelgeving wordt daar op belangrijke onderdelen niet aan voldaan of worden ze juist zo strak doorgevoerd dat (de geest van) het Niet-Meer-Dan-Anders-beginsel (NMDA) verloren gaat. Verderop in onze reactie zullen we hier meer gedetailleerd op ingaan, maar hieronder volgen alvast enkele voorbeelden:

- **Eenvoud**
Bijvoorbeeld het verschil in (vaste, jaarlijkse) gebruikskosten tussen de gas- en warmte-situatie grotendeels baseren op de afschrijving op een CV-ketel, is een veel te grote simplificering van de werkelijkheid. Warmte-gebruikers hebben namelijk initieel ook al een “virtuele CV-ketel” gekocht, via een veel hogere aansluitbijdrage. Pas na zo’n 15 jaar ontstaat er op dit punt dus pas een verschil in gebruikskosten¹, en niet zoals in de ontwerp regelgeving wordt aangenomen vanaf het begin af aan².
- **Transparantie**
Een aantal belangrijke parameters wordt niet in het warmtebesluit (AMvB) maar in de warmteregeling vastgelegd, zodat ze in de toekomst makkelijker gewijzigd kunnen worden. Bij een aantal parameters is echter slechts globaal of niet beschreven hoe die in de huidige regeling zijn bepaald c.q. een toekomstige regeling bepaald moeten worden (voorbeelden: onderhoudskosten CV-ketel en leidingverlies). Dit staat haaks op het uitgangspunt van transparantie.
- **Objectiviteit en zuiverheid**
Vanzelfsprekend steunen we het uitgangspunt dat de maximumprijs objectief wordt vast gesteld en dat daarbij het NMDA-beginsel zo zuiver mogelijk wordt toegepast (en dus niet grofweg voor de hele groep het Ongeveer-Gelijk-Aan-beginsel). In die context willen we wijzen op het volgende citaat uit de warmtewet (art 4.1):

“De maximumprijs is gebaseerd op de integrale kosten die een gebruiker zou moeten maken voor het verkrijgen van dezelfde hoeveelheid warmte bij het gebruik van gas als energiebron.”

Hier wordt nadrukkelijk gesproken over “een gebruiker” en niet over alle gebruikers tezamen. Ons inziens moet de maximumprijs dus zodanig worden vastgesteld dat voor een overgrote meerderheid van de individuele warmte-verbruikers daadwerkelijk het NMDA-beginsel van toepassing is. Vanzelfsprekend begrijpen we dat bij een praktische uitwerking op onderdelen sprake zal moeten zijn van een vorm van “middeling”; om te blijven voldoen aan het NMDA-beginsel zal daarbij echter steeds een zekere mate van voorzichtigheid ingebouwd moeten worden. Ook begrijpen we dat allerlei exotische uitzonderingen buiten beschouwing worden gelaten; zie daarbij echter onze opmerkingen bij de navolgende punten.

---

¹) In het huidige tariefadvies van EnergieNed valt dit onder de post “levensduurverschillen”.
²) Door te hoge bedragen in het tariefadvies van EnergieNed is het niet ondenkbaar dat de “virtuele” CV-ketel zelfs voor een langere periode dan 15 jaar is (af)gekocht.

Verder mag het natuurlijk niet zo zijn dat als op voorhand blijkt dat bij veel warmtewetten de redelijke prijs boven de maximumprijs komt, dat dan de regelgeving maar wat wordt bijgesteld. Het probleem van verlieslatende netten zal dan op een andere wijze opgelost moeten worden; het mag in elk geval niet worden afgewenteld op de warmte-verbruikers; we krijgen de indruk dat dit nu wel het geval is.

- *Groeps-factoren buiten beschouwing gelaten.*
Factoren die slechts gelden voor een bepaalde groep verbruikers, zijn in de ontwerp regelgeving niet meegenomen. Voor zover het allerlei extreme uitzonderingen betreft die slechts aan de orde zijn voor enkele individuele warmteverbruikers, kunnen we ons daarin vinden. In de ontwerp regelgeving is dit punt echter zover doorgevoerd, dat meerdere factoren die ieder voor zich gelden voor tientallen procenten (tot wel 80%) van de warmte-verbruikers, expliciet buiten beschouwing zijn gelaten. Mede omdat voor bijna elke warmte-verbruiker wel minimaal een van die factoren van toepassing is, voldoet de maximumprijs volgens de ontwerp regelgeving niet aan het NMDA-beginsel.
- *Keuze-factoren buiten beschouwing gelaten.*
Ook factoren waarop verbruikers zelf invloed hebben, zijn volgens de toelichting niet meegenomen in de prijsformule. Ook daarvoor geldt dat we begrijpen dat allerlei extreme, individuele uitzonderingen buiten beschouwing worden gelaten. Dat mag echter niet gelden voor zaken waarbij alleen de gas-verbruiker die keuze-mogelijkheid heeft en de warmte-verbruiker niet; hierbij moet dan m.n. worden gedacht aan het "verplicht" elektrisch koken. Ook "keuzes" die de warmte-vebruiker maakt om hetzelfde kwaliteitsniveau te halen als in de gas-situatie, moeten ons inziens niet zonder meer van tafel worden geveegd.

➤ **Nota van Toelichting Warmtebesluit (AMvB)**

I Algemeen

1. Doel en inhoud van het besluit

-

2. Maximumprijs voor levering

2.1 Elementen en wijze van berekening

- *Toetsing van de redelijke prijs aan de totale maximumprijs, in plaats van aan de losse componenten, en de opbouw van de prijsformule heeft tot gevolg dat ook binnen één en hetzelfde net de situatie kan ontstaan waarbij de ene verbruiker de redelijke prijs betaalt en de ander de maximumprijs. Dat moet dan inderdaad maar zo zijn; een vorm van uitmiddeling over alle verbruikers ("micro-pooling") van dat specifieke warmte-net lijkt ons niet aan de orde. Verder zou die situatie op zichzelf ons inziens nog geen grond mogen zijn voor een ontheffing.*
Overigens pleiten wij er voor om, in het kader van eenvoud en transparantie, wèl een afzonderlijk maximum vast te stellen voor het variabele en voor het vaste deel van de warmteprijs.
- *De rendementsmethode betekent inderdaad dat de bepaling van de variabele kosten wordt gedaan op basis van het brandstofrendement van de warmteproductie. Voor de goede orde willen we erop wijzen dat het dan gaat om het rendement in de gas-situatie (lees: rendement van de HR CV-ketel). Het brandstofrendement van de warmteproductie in de warmtesituatie (lees: rendement van bijvoorbeeld een warmtekracht-centrale) speelt hierbij geen enkele rol.*

Verder willen we er nog op wijzen dat alle partijen in het WarmteForum het er destijds over eens waren dat bij de tariefstelling uit dient te worden gegaan van de energietisch opwekkendementen van een gasgestookte installatie op basis van de meest gangbare technologie in nieuwe situaties. Op onderdelen voldoet de huidige ontwerp regelgeving niet aan dit uitgangspunt.

- *Wij delen de mening dat het huidige tariefadvies van EnergieNed en de onderbouwing daarvan complex en ondoorzichtig is³. Dat geldt echter met name voor het variabele deel daarvan. Voor de structuur van het tariefadvies voor het vaste deel is dat in veel mindere mate het geval; wel is de hoogte van bepaalde parameters (zoals de prijs van een CV-ketel) zeer discutabel, maar dat is in de nieuwe ontwerp regelgeving niet anders. Door hiervoor een nieuwe werkwijze te kiezen, wordt ons inziens het kind met het badwater weggegooid. Vooral het feit dat warmteverbruikers een veel hogere eenmalige aansluitbijdrage hebben betaald, wordt in het tariefadvies veel beter vertaald naar een jaarlijkse tariefcomponent (“levensduurverschillen”) dan in de nieuwe ontwerp regelgeving (verderop zullen we daar nader op in gaan).*
- *Naast de (maximum / redelijke) prijs voor warmte maakt de warmteverbruiker inderdaad ook kosten voor de afleverset. Aangegeven wordt dat die kosten los staan van de maximumprijs. Bij de bepaling van die maximumprijs wordt echter (terecht!) juist wel rekening gehouden met het feit dat de warmteverbruiker al kosten maakt voor de afleverset. Bedoeld wordt waarschijnlijk dat de daadwerkelijk in rekening gebrachte kosten voor de afleverset buiten de toetsing vallen van de redelijke prijs aan de maximumprijs.*
- *Tot op zekere hoogte begrijpen we dat bij de bepaling van de maximumprijs wordt uitgegaan van een gemiddeld huishouden. Om te voorkomen dat het NMDA-beginsel niet op gaat voor een groot deel van de huishoudens die maar iets afwijken van dat gemiddelde, pleiten we er voor om daar in de uitwerking echter een iets grotere mate van voorzichtigheid te betrachten. Zie in deze context onder meer onze opmerkingen in de inleiding over “middeling” (onder het kopje Objectiviteit en zuiverheid) en onze opmerkingen over het buiten beschouwing laten van bepaalde factoren.*

2.2 Vaste Kosten

- *Op de kostenopbouw van het onderdeel (1) “jaarlijkse vaste kosten voor levering, transport en aansluiting van gas” hebben we weinig aan te merken. Wel verwijzen we nogmaals naar onze eerdere opmerkingen over “middeling”.*
- *Tegen de voorgestelde opbouw van het onderdeel (2) “Vermeden gebruikskosten” hebben we wel zeer grote bezwaren. Het is namelijk niet zo dat de warmteverbruiker de afschrijvingskosten van een CV-ketel uitspaart. In de meeste gevallen heeft die warmteverbruiker namelijk een veel hogere aansluitbijdrage⁴ betaald dan de gasverbruiker, en we begrijpen dat dit ook onder de voorgestelde nieuwe regelgeving in veel gevallen het geval blijft. Zoals in de inleiding al aangegeven, heeft de warmteverbruiker in feite een “virtuele CV-ketel” gekocht. Hier mag in de definitieve uitwerking van de maximumprijs beslist niet aan voorbij worden gegaan!*

Feitelijk komt dit erop neer dat voor de warmteverbruiker pas na circa 15 jaar op dit punt sprake is van vermeden kosten. En die vermeden kosten betreffen dan niet de initiële investering in een nieuwe CV-installatie, maar enkel en alleen de vervanging van de ketel. Teven dient daarbij te worden bedacht dat de gasverbruiker (mits eigenaar van de woning) de vervanging van de ketel hypothecair kan financieren en de daarvoor te betalen rente af kan trekken van de belasting.

---

³⁾ De Algemene Rekenkamer noemt het tariefadvies o.a. ook nog onvoldoende betrouwbaar.
⁴⁾ Vaak wordt de aansluitbijdrage in rekening gebracht bij de ontwikkelaar. Indirect is het ook dan toch de verbruiker die de lasten hiervan draagt, via de kosten van zijn woning.

- *Indien de echte vermeden kosten uit het voorgaande punt (d.w.z. uitsmeren over 30 jaar en contant maken) worden gesaldeerd met de kapitaalkosten van de afleverset, dan resteert nog slechts een kleine post (a la de post “levensduurverschillen” in het huidige tariefadvies van EnergieNed). Als dan ook nog de hogere kapitaallasten als gevolg van het verplicht elektrisch koken in ogenschouw worden genomen, dan is de conclusie gerechtvaardigd dat er op het punt van kapitaallasten grosso modo geen sprake is van een verschil tussen de gas- en warmte-situatie.*

Nota Bene: alhoewel dat gezien het voorgaande überhaupt niet meer van toepassing is, willen we er toch nog op wijzen dat correctie voor de relatieve wijzigingen van de consumentenprijsindex voor dergelijke componenten ons inziens niet aan de orde kan zijn. Zolang m.n. hetzelfde type CV-ketel als referentie wordt gehanteerd, geldt dat de prijs daarvan in de loop der jaren over het algemeen alleen maar daalt.

- *De component die ons inziens nog wel resteert onder de post “vermeden gebruikskosten” is het onderhoud van de CV-ketel. Dit is ons inziens nu typisch zo’n post waar “iets onder het gemiddelde” de referentie zou moeten zijn (omdat de warmteklant niet de keuze heeft om te “shoppen”). Verder dient rekening gehouden te worden met het feit dat de eigenaar van een CV-ketel de eerste jaren geen onderhoud betaalt, omdat hij dan nog garantie heeft op de ketel. Tot slot is het zeer gebruikelijk in deze markt dat collectiviteitskortingen bedongen kunnen worden (bijvoorbeeld door bewonersverenigingen, maar ook voor o.a. leden van Vereniging Eigen Huis).*

2.3 Variabele Kosten

- *Er is inderdaad een verschil tussen het ketel-rendement op ruimteverwarming en het rendement voor de bereiding van warm tapwater (wtw). De laatste jaren worden die verschillen echter steeds kleiner. Indien het uitgangspunt “volgens de laatste stand der techniek” serieus wordt genomen, dan zal voor het rendement op warm tap water dan ook niet het gemiddelde van de Gaskeur-certificaten genomen moeten worden, maar bijvoorbeeld het bovenste kwartiel; en wtw-rendementen van 80% en meer op bovenwaarde (d.w.z. 90% op onderwaarde) zijn inmiddels al geen uitzonderingen meer. Daarbij dient te worden bedacht dat ook de afleverset (= warmte-situatie) de nodige rendements- en stilstandsverliezen heeft. In het kader van “eenvoud” stellen we voor om het lagere wtw-ketelrendement daartegen weg te strepen en bij de bepaling van de maximumprijs enkel uit te gaan van het ketelrendement voor ruimteverwarming.*
- *Ten aanzien van leidingverliezen wordt terecht gesteld dat daar alleen rekening mee gehouden moet worden voor zover er sprake is van een significant verschil tussen de gas- en warmte-situatie.*

Voor ruimteverwarming is dat verschil ons inziens zeker niet significant: bij appartementen en galerijwoningen speelt dit überhaupt niet en bij woningen met meerdere verdiepingen is het veelal niet zo dat de (tegenwoordig goed geïsoleerde) warmteleidingen door volledig onverwarmde ruimtes lopen. Ook het rapport van Haskoning stelt hierover “deze verliezen spelen in de rendementsformule geen rol”. Het verbaast ons dan ook dat hier in de ontwerp regelgeving wel rekening mee wordt gehouden.

Voor warm tapwater kunnen we ons voorstellen dat er in sommige situaties wel sprake is van een bescheiden verschil. Ook dat geldt dan alleen in woningen met meerdere verdiepingen en dan alleen voor het warm tapwater dat in de keuken wordt gebruikt (er vanuit gaande dat die dicht bij de meterkast ligt). Echter, het grootste deel van het warm tapwater wordt verbruikt in de badkamer, die doorgaans op de 1^e verdieping ligt. We kunnen ons niet voorstellen dat het qua leidingverliezen veel uitmaakt of dat warme water van zolder moet komen (gas-situatie) of van de begane grond (warmte-situatie).

(Nota Bene: overigens ontbreekt het in de stukken aan een goede definitie van wanneer daadwerkelijk sprake is van leidingverliezen).

- *Zoals bij de vorige punten reeds beschreven, worden in de ontwerp regelgeving enkele factoren meegenomen die naar onze overtuiging niet of nauwelijks zijn terug te voeren op een daadwerkelijk verschil tussen de gas- en warmte-situatie; de vaststelling van het rendement wordt daardoor onnodig ingewikkeld gemaakt. Ons inziens zou in het kader van eenvoud en transparantie nu al uitgegaan kunnen worden van een rendement van (minimaal*) 90 % op bovenwaarde ofwel 100% op onderwaarde en dus alleen van de stookwaarde van aardgas.*

* Nota Bene: Het rendement van een HR107 ketel is 96,3% op bovenwaarde. We kunnen ons voorstellen dat het totale jaarlijkse gebruiksrendement in de praktijk een fractie lager ligt. Mede op basis van onderzoek van de consumentenbond lijkt ons een rendement ruim boven de 90% echter realistisch. De redenatie in het rapport van Haskoning, waarbij een lager rendement zou ontstaan doordat in het hoofdwoonvertrek niet alle radiatoren op zouden staan, lijkt ons in elke geval niet erg realistisch.

- *Het variabele deel van de maximumprijs kan ook daadwerkelijk worden vastgesteld in een aantal m3 gas per GJ, in plaats van een bedrag in euro's. Elke leverancier kan die factor dan simpelweg vermenigvuldigen met de gasprijs* die ze aan haar eigen klanten in rekening brengt. Hierdoor kan de maximumprijs uitgedrukt in euro's ook mee variëren met de 2x per jaar wijzigende gasprijs voor consumenten.*
- *In de ontwerp regelgeving wordt voorgesteld om uit te gaan van een gewogen gemiddelde gasprijs uit één-jaars-contracten. Met hetgeen we bij het vorige punt voorstellen is dat voor veel situaties niet meer nodig. Alleen voor leveranciers die alleen warmte en geen gas leveren zal dan nog een referentieprijs vastgesteld moeten worden. Overigens zijn er marktsituaties denkbaar waarin gasleveranciers tijdelijk geen één-jaars-contracten aanbieden; in de ontwerp regelgeving wordt daar nog geen rekening mee gehouden.*

2.4 Overige factoren

- *We vinden het een prima uitgangspunt om niet met elke extreme uitzondering rekening te houden en om bepaalde factoren tegen elkaar "weg te strepen". Echter, factoren die gelden voor grote groepen (warmte-)verbruikers kunnen niet zonder meer buiten beschouwing worden gelaten. Datzelfde geldt voor factoren waarbij gasverbruikers wel een keuze hebben, maar warmteverbruikers niet.*
- *Rendement afleverset en elektriciteitsverbruik combiketel*
In de toelichting wordt feitelijk aangegeven dat deze posten tegen elkaar worden weggestreept. Op zich prima, maar wij stellen voor:
  - *rendement afleverset (warmte-situatie) weg strepen tegen het feit dat het ketelrendement voor warm tapwater iets lager is dan het rendement voor ruimteverwarming (gas-situatie).*
  - *Voor zover het voorgaande misschien iets in het voordeel van de warmteklant uit pakt, compenseert dat het per saldo hogere elektriciteitsverbruik van diezelfde warmteklant ("verplicht" elektrisch koken in de warmte-situatie, minus het elektra verbruik van m.n. de pomp⁵ van de CV-ketel).*
- *EPN wetgeving*
In verband met veel onzekerheden op dit punt, is besloten om het maar buiten beschouwing te laten. We zijn van mening dat eerst een poging gedaan moet worden om de belangrijkste onzekerheden weg te nemen; dus onder meer vaststellen hoe groot de groep van warmteverbruikers is waarvoor dit geldt. Als blijkt dat het om meer dan een paar procent van alle warmte-woningen gaat, dan zal hier bij de bepaling van de maximumprijs wel degelijk rekening mee gehouden moeten worden.

⁵⁾ Soms is er ook in de warmtesituatie sprake van een elektrische pomp.

- **Elektrisch Koken**

Ten eerste willen we onze verbazing uitspreken over het feit dat in de toelichting wordt gesteld dat elektrisch koken “mogelijk” duurder is dan koken op gas. Volgens ons staat dat niet ter discussie: gemiddeld ± 65 m³ gas voor koken is toch aanzienlijk goedkoper dan ± 500 kWh elektra, en dan hebben we het alleen nog maar over de verbruikskosten.

Verder willen we erop wijzen dat uit de wetsgeschiedenis blijkt dat via de maximumprijs het niet-meer-dan-ander-principe geborgd moet worden; al decennia⁶ lang valt daar, naast ruimteverwarming en warm tapwater, ook koken onder.

Ten aanzien van het argument van diversiteit aan individuele oplossingen die consumenten kunnen kiezen, willen we nog opmerken dat:

- a) De meeste (95%) warmte-verbruikers op hoofdlijn niets te kiezen hebben: ze koken “verplicht” elektrisch. De enige keuze die ze hebben is het type kooktoestel. Echter, om een vergelijkbaar comfort-niveau als koken-op-gas te behalen zal de warmte-verbruiker niet “kiezen” voor een traditionele elektrische kookplaat, maar bijvoorbeeld voor halogeen of inductie (de warmte-bedrijven promoten dat ook).
- b) Het argument dat ook in gaswoningen veel op elektra wordt gekookt, snijdt ons inziens geen hout; nog steeds wordt in meer dan 80% van de gevallen op gas gekookt!

Gezien het voorgaande zijn we van mening dat het aspect “elektrisch” koken niet zonder meer buiten beschouwing kan worden gelaten (niet voor het verbruiksdeel, noch voor de kapitaallasten van de duurere kookplaat e.d.). Om de zaken niet nodeloos ingewikkeld te maken, stellen we echter voor om dit aspect niet tot op cijfers achter de komma uit te rekenen, maar “weg te strepen” tegen andere aspecten (zie bij de voorafgaande punten).

- **Verschil tussen huurders en eigenaren**

Voorkomen dient te worden dat huurders bepaalde componenten dubbel betalen en/of door de wijze van afrekening een deel van de huurtoeslag mislopen.

3. Aansluitbijdrage

- In de warmtewet (artikel 6.1) wordt feitelijk gesteld dat de eenmalige aansluitbijdrage in de warmte-situatie (maximaal) gelijk is aan de aansluitbijdrage in de gassituatie. Het verbaast ons dat de opstellers van de ontwerp regelgeving ruimte zien om daar in situatie 1 toch van af te wijken.

Overigens kunnen we op zich wel enigszins meegaan in de redenering daarbij en hebben daar dan ook geen principiële bezwaren tegen. Dit maakt het echter nog belangrijker om in de bepaling van de maximumprijs rekening te houden met de kapitaallasten van een hogere aansluitbijdrage (zie onze opmerkingen bij 2.2). Gemiddeld genomen zal in situatie 1 de koopprijs van een warmtewoning (met een hogere aansluitbijdrage) namelijk niet veel verschillen van de koopprijs van een gaswoning (met 1^e CV-ketel). Gedurende de levensduur van de 1^e CV-ketel zullen de maandelijkse kapitaallasten dus ook niet verschillen.

4. Boekhouding

-

5. Vergunningen

-

---

⁶) Zie bijvoorbeeld beantwoording van Kamervragen door minister van Aardenne (EZ) in 1980 1980.08.25 Handelingen II (2-7980-3075): “Uitgangspunt ... is dat de lasten van de energievoorziening (ruimteverwarming, warm water, **koken** en elektriciteit) .... niet hoger zijn dan ....”

6. Uitvoering en handhaving

-

7. Administratieve lasten

-

II Artikelen

Onze reactie hieronder betreft zowel de tekst van Nota van toelichting als de artikelen van het besluit (AMvB) zelf.

Artikel 1

-

Artikel 2

- Zoals reeds aangegeven pleiten wij er voor om, in het kader van eenvoud en transparantie, wèl een afzonderlijk maximum vast te stellen voor het variabele en voor het vaste deel van de warmteprijs.

Artikel 3

- Zie allereerst onze opmerkingen bij onder meer paragraaf 2.2 van de toelichting. Ons inziens dient GK_w te worden uitgebreid met
  - eventuele meetkosten voor warmte, voor het geval die in de toekomst apart in rekening worden gebracht
  - de kapitaalslasten van de hogere eenmalige aansluitbijdrage voor warmte
  - de kapitaalslasten van het duurder elektrisch kokenPer saldo valt dan het nodige tegen elkaar weg, waardoor de formule een stuk **eenvoudiger** kan worden, namelijk door ΔGK te stellen op de onderhoudskosten van een jaarlijks onderhoudscontract voor een CV-ketel (met een correctie voor garantie en collectiviteitskorting en een goede definitie van het type contract en de bepaling van die kosten).

Artikel 4

- Zie allereerst onze opmerkingen bij onder meer paragraaf 2.3 van de toelichting. Door rekening te houden met die opmerking kan de formule een stuk **simpeler** worden, bijvoorbeeld doordat de leidingverliezen weggelaten kunnen worden, evenals de verdeling tussen ruimteverwarming en warm tapwater. Overigens pleiten wij ervoor om het variabele deel van de maximumprijs niet in euro's vast te stellen, maar in een aantal m³ gas per GJ.

Nota Bene: Aangezien CV_g op basis van bovenwaarde is, zal bij de diverse rendementen (η) ook aangegeven moeten worden dat deze o.b.v. bovenwaarde zijn.

Artikel 5

- In hoofdstuk 3 van de toelichting worden ten aanzien van de aansluitbijdrage twee situaties beschreven. Hetgeen hier in artikel 5 van het besluit (AMvB) staat heeft alleen betrekking op situatie 2. Dat dit blijkbaar niet van toepassing is op situatie 1 staat nu nergens beschreven in het besluit.

Artikel 6 t/m 16

-

➤ **Ministeriele Regeling**

Indien rekening wordt gehouden met onze opmerkingen bij de AMvB, dan wordt een aantal elementen van deze regeling ook overbodig. Op sommige punten kan er ook voor gekozen worden om de AMvB ongewijzigd te laten en bepaalde factoren in deze regeling te verlagen of zelfs op nul te stellen. Bij de reactie op de regeling gaan we van dat laatste uit, maar we pleiten ervoor om zoveel mogelijk punten in de AMvB aan te passen, zodat de gehele nieuwe regelgeving er een stuk eenvoudiger op wordt.

§ 1. Begripsbepaling

Artikel 1

- -

§ 2. Vaste Kosten

Artikel 2

1.a De aanschafwaarde van de CV-ketel

- Door middel van een hogere aansluitbijdrage heeft de warmteklant zijn eerste CV-ketel ook al betaald. Uitgangspunt voor deze post moet dus niet zijn “eerste plaatsing” in een woning, maar “vervanging”.
- In verband met diezelfde hoge aansluitbijdrage ontstaat er pas na de levensduur van de 1^e CV-ketel een verschil aan gebruikskosten. Daar kan op verschillende manieren rekening mee worden gehouden, maar een grove methode zou kunnen zijn hier maximaal 50% van de aanschafwaarde te rekenen.
- Nota Bene: Zelfs dochter ondernemingen van de energiebedrijven bieden moderne HR-ketels (inclusief montage en bijkomende zaken) aan voor aanzienlijk lagere bedragen.

1.d jaarlijkse onderhoudskosten cv-ketel

- De genoemde 141 euro per jaar is absurd hoog. Zelfs een all-inclusive contract bij het dure Feenstra kost “slechts” €136 per jaar; leden van bijvoorbeeld Vereniging Eigen Huis krijgen daarop 10% korting, en betalen dus maar €122 per jaar. Bij een dochter-onderneming van Eneco (GSU) kost een all-inn-contract €126 per jaar.
- Een eigenaar van een CV-ketel heeft gedurende de eerste jaren nog garantie op zijn ketel, en kan dus uit de voeten met een gewoon onderhoudscontract, hetgeen bij Feenstra met VEH-korting slechts €56 per jaar kost.
- Bij de vervanging van een CV-ketel gelden doorgaans diverse acties, waaronder bijvoorbeeld enkele jaren “gratis” onderhoud.

Nota Bene: ten aanzien van deze post ontbreekt elke bronvermelding; dat is niet in lijn met het uitgangspunt van transparantie

2. Ten aanzien van punt 1d kunnen we ons nog wel een jaarlijkse verhoging voorstellen aan de hand van een prijsindex, maar we vragen ons af of dat de algemene consumentenprijsindex zou moeten zijn.

Ten aanzien van punt 1a geldt dat zolang het zelfde type HR-ketel de referentie blijft er eerder sprake zal moeten zijn van een jaarlijkse prijsverlaging.

§ 3. Variabele kosten

Artikel 3

ab We stellen voor om dit onderscheid uit de prijsformule te halen

- c. Het gaat hierbij niet om het leidingverlies, maar om het verschil in leidingverlies tussen de gas- en warmtesituatie en dat verschil is bij ruimteverwarming nihil.
- d. Het gaat hierbij niet om het leidingverlies, maar om het verschil in leidingverlies tussen de gas- en warmtesituatie en dat verschil is klein (niet significant) en zeker geen 10%

- e. *90% rendement op bovenwaarde voor ruimteverwarming lijkt ons iets aan de lage kant, maar indien in de definitieve uitwerking van de regelgeving rekening wordt gehouden met het geheel van onze opmerkingen, dan zouden we daar voor de komende paar jaren akkoord mee kunnen gaan.*
- f. *65% rendement op bovenwaarde voor warm tapwater is niet in lijn met de huidige stand van de techniek; daarbij is een rendement van 80% of meer geen uitzondering meer. Overigens stellen we voor om het kleine verschil met het rendement op ruimteverwarming weg te strepen tegen de rendements- en stilstandsverliezen van de afleverset (in de warmte-situatie).*

§ 4. Slotbepalingen

Artikel 4

-

Artikel 5

Mede gezien onze opmerking bij artikel 6, lijkt het ons wel zo redelijk dat de energie-bedrijven over een eventuele terugbetaling ook rente vergoeden. We stellen voor om in deze regeling (en/of in de AMvB) te stellen dat dit de “wettelijke rente” is.

Artikel 6

Die datum van 1 juli 2010 lijkt ons inmiddels niet echt haalbaar meer.

Artikel 7

-

Actie Giga Joule

Warmtebesluit (AMvB) en Warmteregeling

Voorstel voor een

eenvoudige en transparante

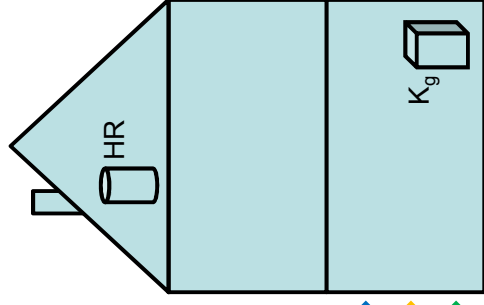
bepaling van een

zuivere

Nie t **M**eer **D**an **A**nders

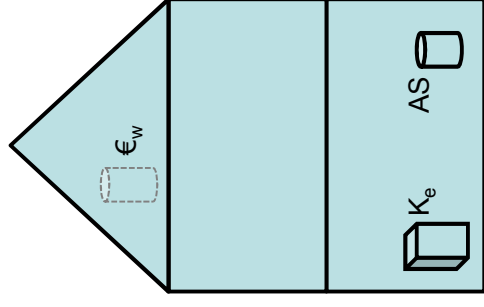
MAXIMUMPRIJS

Algemeen

GAS-situatie

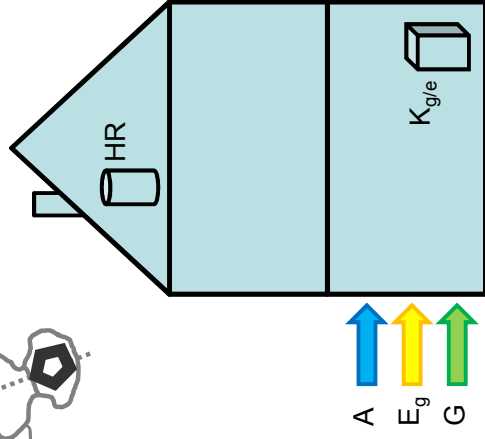
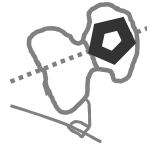
G: Aardgas, t.b.v. CV-ketel en g-koken
 E_g: Elektra, t.b.v. CV-ketel
 K_g: Gas-kookplaat
 A: Water, koud (Aqua)
 HR: CV-ketel (HR107)

WARMTE-situatie

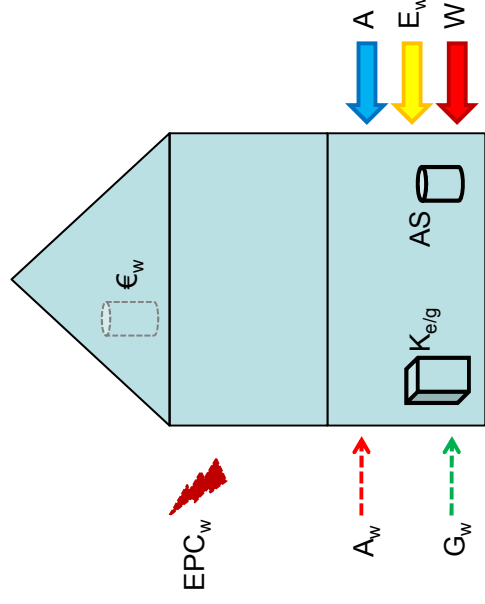
W: Warmte
 E_w: Elektra, t.b.v. e-koken ("v erplicht")
 K_e: Elektrische Kookplaat
 A: Water, koud (Aqua)
 AS: Afleriset (meestal met warmtewisselaar om koud water om te zetten in warm tapwater)
 €_w: **Extra eenmalige aansluitbijdrage** (de aansluitbijdrage voor warmte-woningen is aanzienlijk hoger dan de aansluit bijdrage voor gas-woningen. Het gaat hier om het verschil tussen deze aansluitbijdragen)

Bijzonder

GAS-situatie

E_g : Elektra, t.b.v. e-koken
in een deel (<20%) van de gas-woningen wordt
niet op gas, maar op elektra gekookt.
→ niet meerekenen, aangezien vrije keuze bewoner

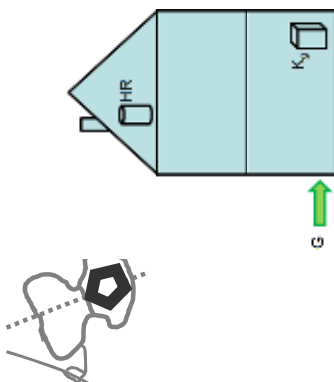

WARMTE-situatie

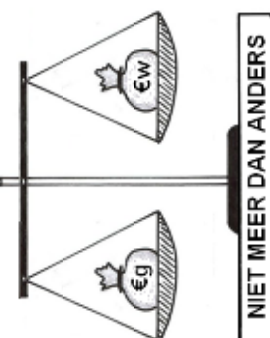
G_w : Aardgas, t.b.v. g-koken
klein deel van warmte-woningen heeft een (beperkte)
gasaansluiting (alleen) t.b.v. koken.
→ pas op voor dubbeltelling vastrecht gas.
 E_w : Elektra, t.b.v. circulatiepomp bij AfleverSet
bij deel van warmte-woningen (met "meng-injectie")
 A_w : Warm tapwater,
klein deel van warmte-woningen krijgt warm tapwater
(i.p.v. eigen bereiding met warmtewisselaar).
→ aparte maximumprijs voor warm tapwater
Isolatie van de Woning
deel van warmte-woningen is minder geïsoleerd dan
vergelijkbare gaswoningen (met zelfde EPC).
→ hoger energieverbruik warmtewoning compenseren
door iets lagere (maximum)prijs.

EPC:

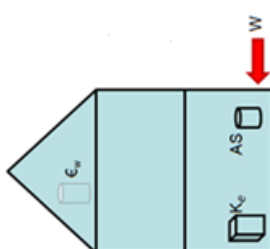
Vaste Kosten

GAS-situatie

NIET MEER DAN ANDERS

WARMTE-situatie

(D.w.z. in de maximumprijs voor warmte deze post dus 1:1 overnemen vanuit de gassituatie)

1) Jaarlijkse vaste kosten voor levering, transport en aansluiting van gas

2a) Kapitaallasten c.q. afschrijving HR-ketel

- Eerste ketel in koopprijs nieuwbouw woning
- Na 15 a 20 jaar vervanging van ketel

2b) Kosten onderhoud HR-ketel

- Eerste jaren laag, i.v.m. garantie op ketel
- Collectiviteitskorting, bijvoorbeeld voor leden VEH

1) ←

2a) ←

2b) ←

(in beperkte mate onderhouden AS, en soms circulatiepomp)
 (D.w.z. in de maximumprijs voor warmte deze post dus overnemen vanuit de gassituatie. Daarbij wel rekening houden met garantie en korting, bijvoorbeeld door 80% van een gemiddeld onderhoudscontract te rekenen)

Conclusies:

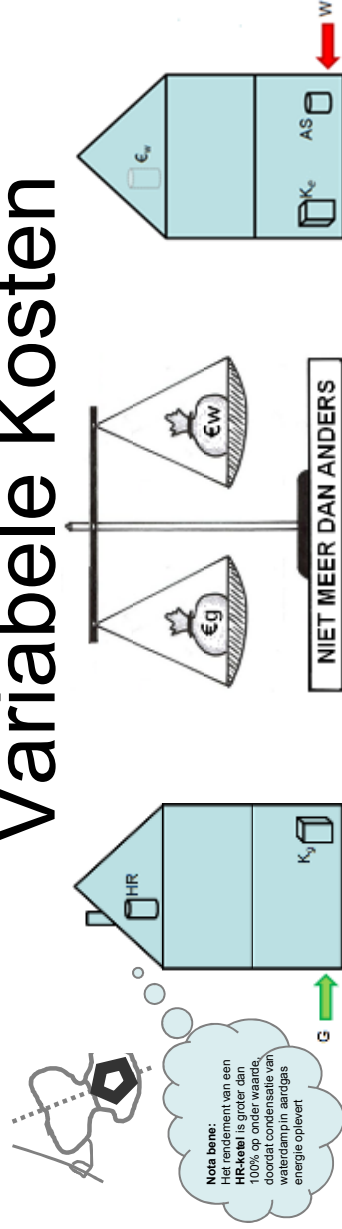
- De kapitaallasten (2a) zijn in de gas- en warmte situaties gelijk aan elkaar;
- Alleen de onderhoudskosten voor een CV-ketel (2b) blijven over als “vermeden gebruikskosten”

© aG./JRL

24 januari 2010

4/5

Variabele Kosten

Note bene:
 Het rendement van een HR-ketel is groter dan 100% op onderwaarde, doordat condensatie van waterdamp in aardgas energie oplevert

GAS-situatie

- 1) 1 m³ Gronings aardgas
  - onderwaarde (ow) : 31,65 Mega Joule
  - bovenwaarde (bw) : 35,17 Mega Joule
- 2) Rendement HR107-ketel
  - ruimteverwarming : 96% bw (= 107% ow)
  - warm tapwater : 80% bw (= 90% ow)
- 3) Leiding verliezen
  - ruimteverwarming : p.m.
  - warm tapwater : p.m.
- 4a) Gas koken : ± 65 m³
- 4b) Elektra HR-ketel : ± 200 kWh

WARMTE-situatie

- 1) 1 GJ Warmte bij rendement 100%
  - onderwaarde (ow) : 31,596 m³ gas
  - bovenwaarde (bw) : 28,433 m³ gas
- 2) Rendement AfleverSet (AS)
  - warm tapwater : p.m.
  - wegstrepen tegen lager wtw-rendement in gas-situatie
- 3) Leiding verliezen, verschil t.o.v. gas-situatie
  - ruimteverwarming : Δ is nihil
  - warm tapwater : Δ is niet significant
- 4) Elektra koken : ± 500 kWh
  - wegstrepen tegen gas- en elektra-verbruik in de gas-situatie en resterend nadeel warmte-verbruiker (incl. eventueel elektra-verbruik circulatiepomp) wegstrepen tegen enkele andere kleine respunten in ad. 2 en ad. 3

Conclusies:

- Uit formule maximumprijs kunnen worden weggelaten: leidingverliezen en apart wtw-rendement
- Het totale rekenrendement dient **minimaal 90% bw / 100% ow te zijn → 31,596 m³ gas per GJ**